

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2012 m. kovo 23 d.

LPKTS XIX suvažiavimas

Kovo 17 dieną Kauno kultūros ir sporto centre „Girstutis“ įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XIX ataskaitinis rinkiminius suvažiavimas. Iš jų suvažiavo 365 balsavimo teisė turinčios delegatai iš 48 filialų. Suvažiavimui pirmyn kavo LPKTS valdybos ir tarybos nariai: Edvardas Strončikas ir Petras Musteikis, antroje dalyje – Dalija Karkienė ir Gvidas Rutkauskas. Sugiedojus Lietuvos valstybės himnā, išklausius kunigo Alfonso Bulotos maldą, tylos minute pagerbus Amžinybę išėjusių atminimą, buvo išneštos gėlės prie Žuvusiu už Lietuvos Laisvę Motinos, Laisvės paminklų ir Nežinomo Kareivio kapo. Suvažiavimo dalyviai patvirtino darbotvarkę ir balsu skaičiavimo komisiją.

Suvažiavime gausiai dalyvavo svečiai: Ministras pirmyninkas ir TS-LKD pirmyninkas Andrius Kubilius, Europos Parlamento narė Radvili Morkūnaitė, krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas, Seimo nariai: prof. Armandas Dumčius, prof. Vida Marija Čigrelienė, dr. Arvydas Anušauskas, Vincė Vaidevutė Margėvičienė, Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė, Agnė Bilotaitė, LLKS prezidiumo pirmyninkas dim. plk. Jonas Čeponis, LPKTB pirmyninkas Jonas Puodžius, Kauno miesto meras Andrius Kupčinskis, „Vilnijos draugijos“ pirmyninkas Kazimieras Garšva, prof. Ona Voverienė, kiti. Viisi jie tarė sveikinimo žodį, išreiškė pagarbą ir padėką. Vincė Vaidevutė Margėvičienė perskaitė Seimo pirmyninkės Irenos Degutienės sveikinimą.

Ministras pirmyninkas Andrius Kubilius padėkojo buvusiems politiniams kaliniam ir tremtiniam už paramą, buvimą „partijos stuburu“. Jis pasidžiaugė per 22 metus nuveiktais gražiais ir prasmingais darbais ir vylėsi toliau kurti gražią Lietuvą. A. Kubilius pasveikino LPKTS Panevėžio filialo na-

rę D. Urbanienę 80-ojo jubilejaus proga. Jai įteiktas 3-ojo laipsnio LPKTS žymenį „Už nuopelnus Lietuvai“ už knygą „Sibiras vaiko akimis“.

1-ojo laipsnio žymenį Andriui Kubiliui įteikė LPKTS val-

švenčių minėjimai, kiti renginiai, statomi paminklai. Visi darbai juda LPKTS centro ir kelių filialų iniciatyva ir pastangomis. Deja, mūsų narių skaičius mažeja.

LPKTS pirmyninkas ragi-

LPKTS žymenį „Už nuopelnus Lietuvai“ TS-LKD pirmyninkui Andriui Kubiliui įteikė LPKTS valdybos pirmyninkas Antanas Lukša

Žymuo „Už nuopelnus Lietuvai“ įteiktas buvusių tremtiniui, lakūnui Jurgui Kairiui, Zenono Šiaučiulio nuotr.

dybos pirmyninkas Antanas Lukša ir Vincė Vaidevutė Margėvičienė. Taip pat 1-ojo laipsnio žymuo „Už nuopelnus Lietuvai“ buvo įteiktas buvusių tremtiniui, lakūnui Jurgui Kairiui – už renginių puosimą skrydžiais ir jaunimo patriotinį auklėjimą.

LPKTS pirmyninkas dr. Povilas Jakučionis perskaitė pranešimą apie LPKTS nuveikus ir planuojamus darbus. Leidžiamas savaitraštis „Tremtinys“, istorijos žurnallas „Laisvės kovų archyvas“, knygos, rengiamos konferencijos istorijos mokytojams, žygiai „Partizanų takais“, dainų ir poezijos šventė „Leiskite į Tėvynę“, saskrydžiai „Su Lietuva širdy“, valstybinių

no gausinti narių, neleisti „numirti“ „Tremtinui“ – aktyviai ji prenumeruoti, išsigyt LPKTS leidžiamas knygas ir „Laisvės kovų archyvą“. P. Jakučionis apgailestavo, kad neatsirado savanorių, kurie imtuši kurti LPKTS veiklos muziejų ir biblioteką, kad tik 20 filialų pateikė duomenis knygos „Laiko atodangos“ 2 daliai. Ragino filialus sutvarkyti savo archyvus, sudaryti veiklos planus. LPKTS valdybos pirmyninkas Antanas Lukša perskaitė valdybos darbo ir finansinė ataskaitą, Vaclovas Spraunis – Revizijos komisijos, Irena Janušauskienė – Etikos ir procedūrų komisijos ataskaitą.

(keliamas į 2 psl.)

Lietuvos Kataliku

Bažnyčios Kronikai – 40

Minint „Lietuvos Kataliku Bažnyčios Kronikos“ gimimo 40-ąsias metines, kovo 16 dieną Seime, o kovo 19 dieną Kauno arkivyskupijos kurijoje buvo surengta tarptautinė konferencija – minėjimas, pavadinimu „Tiesos žodis – keiliai į laisvę: 1972–1988 m. Lietuvos Kataliku Bažnyčios Kronika“. Konferencijoje dalyavo „Kronikos“ redaktoriai, leidėjai, platintojai, talkininkai, akademinė bendruomenė, visuomeninės organizacijos.

„Lietuvos Kataliku Bažnyčios Kronika“ – leidinys, išgarsinės Lietuvos laisvės byla. Net ir stalininio totalitario režimo sąlygomis „Kronika“ išliko tam tikra prasme nepriklausoma, nepavaldi Komunistų partijai, o tiesiogiai Šventajam Sostui. Be to, Vatikanas niekada nepripažino Lietuvos inkorporacijos į SSRS. Iš viso per 17 gyvavimo metų buvo išleista 17 „Kronikos“ numerių. Vakaruose „Kronika“ buvo leidžiama anglų, italių, ispanų, vokiečių kalbomis.

Pranešimus konferencijoje skaitė „LKBK“ redaktorius arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, „Kronikos“ leidėjas ir platintojas Petras Plumpa, kitas platintojas, buvęs Atkuriamojo Seimo narys Arimantas Raškinis, kiti redaktoriai – vyskupas Jonas Boruta ir sesuo Gerarda Eleena Šuliauskaitė. Kadangi „Kronika“ rašė ne tik apie tikinčiųjų teisių pažeidimus Lietuvoje, bet ir visoje Sovietų sąjungoje, ir savo ilgą kelią į laisvą užjūrio pasaulį keliao saugesniais aplinkkeliais, jos platinime svarbū vaidmenių suvaidino ir Rusijos disidentai. Konferencijoje pasiskė Rusijos disidentai, platinę „Kroniką“ – Aleksandras Lavutas ir Sergejus Kovaliovės. Taip pat pranešimus skaitė LGGRTC vadovė T.B. Burauskaitė, VU doktorantė Inga Arlauskaitė, Seimo Parlamentarizmo istorijos ir atminimo įamžinimo skyriaus vedėja Angonita Rupšytė bei Genocido centro istorikė Monika Kareniauskaitė, kiti.

Seime konferenciją paseikino Seimo Pirmyninkė Irena Degutienė. Sveikindama susirinkusiuosius ji tvirti-

no esą dabar sunku patiketi, kad tokioje blogio imperijoje atsirado grupė drąsių žmonių, kurie ēmėsi leisti ir skleisti tiesos žodį – leisti ir platinti „Kroniką“.

„Beje, ir dabar savo kreipimesi į jūsų auditoriją sąmoningai ištarau ne visą pavadinimą, o tik žodį „kronika“. Taip jau susiklostė, kad ir prieš 40 metų, ir šiandien „Kronika“ tapo iš vieno žodžio atpažistamu leidiniu, kurį paminėjus iš karto būdavo aišku, apie ką kalbama. „Kronika“ tapo reiškiniu, būdinčiu visuomenėje, judinanti orumo nepraradusiu žmonių sielas, mokančiu kantrai laukti ir tikėti Aukščiausiojo valia, teisingumą, istorinę tiesą, šalia esančiu žmogumi, tai, kuo tikėjome ir į ką remėmės tautinio atgimimo metais, Kovo 11-ąją ir Sausio 13-ąją,“ – sakė I. Degutienė.

Dékomada „Kronikos“ leidėjams ji ragino pagerbti ir nežinomų talkininkų atminimą.

„Prabėgo 40 metų, ir šiandien labai gera matyti žmones, tada susietus „Kronikos“ leidimo ir platinimo talkos. Šios asmenybės, išėjusios į Anapilį ir esančios su mumis, einančios garbingas pareigas Kataliku Bažnyčios hierarchijoje ar ginančios demokratines vertybes Rusijoje, vienims laikams jėjo ne tik į Kataliku Bažnyčios istoriją. Šie žmonės jėjo tiesiog į mūsų Lietuvos istoriją. Tačiau esu tikra: buvo ir daug nežinomų, katalikiškai tyliai ir kukliai „Kronikos“ leidimo bei platinimo talkininkų, apie kuriuos ir šiandien žino tik artimiausiai bendradavę žmonės. Noriu nuoširdžiai paprašyti: savo atsiminimuose, straipsniuose, bendraudami su spauda ar jaunaja karta paminėkite, įvardinkite visus, dirbusius ši darbą. Tauta, ypač jaunesnijai karta, turi žinoti, kam yra dėkinga už kelią į laisvę, išgrįstą tiesos žodžiais“, – ragino Seimo Pirmyninkė.

Arkivyskupo S. Tamkevičiaus pranešimą „1972–1989 m. neginkluoto pasipriešinimo forma – Lietuvos Kataliku Bažnyčios Kronika“ skaitykite kitame „Tremtinio“ numeryje.

Ingrida VĖGELYTĖ

LPKTS XIX suvažiavimo dokumentai

Dėl paminklo visų laikų Laisvės Kovotojams pagerbtį statybos Keipimas

Pirmajį konkursą šiam paminklui statyti Vilniaus miesto taryba buvo paskelbusi dar 1993 metais. Tada vertinimo komisija atrinko keletą projektų ir pasiūlė autoriams juos patobulinti. Tačiau tarybos kadencija baigėsi ir konkursas liko nebaigtas. Praėjo keletas metų ir nesėkmės konkurso istorijoje pradėjo kartotis.

LR Seimas 1999 metų vasario 11 dienos nutarimu Nr. VIII-1070 įpareigojo Vyriausybę ir Vilniaus miesto tarybą organizuoti Lukiškių aikštės sutvarkymo ir paminklo statybos darbus, bet Seimo kadencija baigėsi ir darbainebuvo pradėti. Vėliau Vilniaus miesto savivaldybė skelbė keletą konkursų, bet dėl neaiškiai suformuluotų sąlygų vis nepavykdavo išrinkti nugalėtojo. Ir vėl baigdavosi kadencijos...

Lietuvos partizanai, Laisvės kovotojai, tremtiniai ne kartą kreipėsi į buvusius premjerus Algirdą Brazauską, Gediminą Kirkilą ir Vilniaus miesto merus Artūrą Zuoką ir Juozą Imbrasą. Buvo gauti jų oficialūs patikinimai, kad iki 2006 metų liepos

6 dienos paminklas visų laikų Kovotojams už Lietuvos Laisvę bus pastatytas ir deramai sutvarkytu Lukiškių aikštė. Jie net buvo patvirtintę darbų grafiką, pagal kurį konkursas turėjo baigtis 2006 metais, monumentas pastatytas 2008 metais, o aikštė su tvarkyta iki 2009 metų liepos 6 dienos. Deja, valstybės vyru pažadai eilinį kartą liko tik popieriuje.

Vilniaus miesto savivaldybė 2009 metų kovą vėl paskelbė konkursą. Ir vėl neišrinktas nugalėtojas, atrinkti keli projektai patobulinimui. Ir vėl kadencijos pabaiga...

2009 metų gruodžio 21 dieną Vyriausybė savo protokolu Nr. 101 pavedė Aplinkos ir Kultūros ministerijoms iki 2011 metų birželio 1 dienos išrinkti konkursu laimėtojus ir nustatė, kad: „Lietuvos Laisvės Kovotojų atminimo jamžinimo Lukiškių aikštėje darbai turi būti pabaigti iki 2012 metų gruodžio 31 dienos.“

Aplinkos ministerija, nors ir vėluodama, savo darbą atliko, o kultūros ministras Arūnas Gelūnas šią Vyriausybės užduotį ignoravo.

Baigiasi 2012 metų I ketvirtis. Monumento konkursas dar nepaskelbtas. Techninis projektas nepradėtas rengti. Konkursai statybos darbams nepaskelbti. Nelieka jokios vilties, kad metų pabaigoje monumentas Lukiškių aikštėje stovės. Ar kalta krizė, ar abejingumas? Juk krizės metu buvo pastatyti kelios sporto arenas! Išvada viena: monumentas Laisvės Kovotojams – joks prioritetas!

Lietuvos partizanai, Laisvės kovų dalyviai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai labai nuvilti ir giliai susirūpinę, kad baigiantis ir šiai kadencijai Vyriausybės pažadas liks neįvykdytas, ir kreipiasi į vius tris aukščiausius valstybės vadovus bei Vilniaus miesto merą, ragindami susitarti ir įstatymu nustatyti realius monumento statybos ir Lukiškių aikštės sutvarkymo terminus. Kitaip tauta gali pagalvoti, kad už Laisvę pralietas partizanų ir visų laikų Laisvės kovotojų kraujas, pradedant Durbės ir Saulės mūšiais ir baigiant 19 amžiaus sukilielių aukomis, néra vertas iškilaus paminklo sostinės Lukiškių aikštėje. Juo labiau kad jau buvo konkursinių siūlymų čia pastatyti prekybos centrus ir naktinius barus.

ta, tad prašo reformą kuo greičiau pradeti. Delegatai yra nusivylę, jų manymu, neteisinga Prezidentės pozicija dėl FNTT vadovų atleidimo ir vidaus reikalų ministro R. Palaičio neatstatydinimo.

Suvažiavimo delegatai susirūpinę naujai susikūrusių ir besikuriančių prorusiškų ir marginalinių partijų gausa: tai A. Paleckio „Frontas“, K. Prunskienės Lietuvos liaudies partija, K. Brazauskienės Demokratinė darbo ir vienybės partija, V. Romanovo Lietuvos žmonių partija, ir kitos. Gal jos elektorato iš TSLKD ar kitų dešiniųjų partijų ir neatimis, bet šiek tiek sumaištis tarp rinkėjų įneš. Ar nepraudys jos Lietuvos, kaip 18 amžiaus seimeliai, jei kiek vienas miestelis, viešbutis ar net bankas panorės turėti savo partiją?

Suvažiavimas apgailestauja, jog Prezidentės žadėta Teismų sistemos reforma, į sistemą įvedant teismų tarėjų instituciją, iki šiol nepradė-

Dėl istorinės atminties išsaugojimo Rezoliucija

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos (LPKTS) suvažiavimas konstatuoja, kad praėjusiais 2011 metais, pažymint Laisvės gynimo ir Didžiųjų netekčių suaktis, nepaisant pasaulinės finansų krizės sukelty sunkumų, buvo atlikta daug reikšmingų istorinės atminties jamžinimo darbų. Pažymėtini Lietuvos partizanų 1949 metų Vasario 16-osios Deklaracijos signatarų memorialo Radviliškio rajono Mėnaičių kaime įrengimas ir LPKTS inicijuotas, organizuotas bei už partizanų, Laisvės kovų dalyvių ir tremtinų suaukotas lėšas Kauno senosiose kapinėse pastatytas Žuvusių už Lietuvos laisvę Motinoms paminklas. Sie paminklai labai ilgai bylos apie didvyrišką Lietuvos partizanų kovą ir savo mylimiausių sūnų ir dukterų netekusių Motinų skausmą.

Pernai LPKTS išleido keletą Laisvės kovas ir tremtį menančią knygą, fotoalbumą „Atmintis atgijusi paminkluose“ ir pirmą kompaktinę plokštęlę „Partizanų veiklos žemėlapiai“. Be to, organizavo istorines konferencijas ir seminarus istorijos mokytojams bei vykdė kitas tėstines programas.

Šiais, 2012 metais, LPKTS dirbs savo kasmetinius darbus ir organizuos respublikinę tremtinį ir politinių kalinių chorą šventę „Leiskit į Tėvynę“. Apgairestaujame, kad lėšų stygiaus negalėsime surengti tarptautinės Inter Asso konferencijos.

Dėkojame LR Ministriui Pirmininkui už paramą LPKTS 2012 metų atminties išsaugojimo edukacinėms programoms ir prašome:

- dalykiskai padėti spręsti įsisenėjusias Tremties ir rezistencijos muziejų problemas ir atstatyti partizanų bunkerų išsaugojimo klausimus;

- paremti lėšomis Partizanų alėjos prie paminklo Žuvusių už Lietuvos Laisvę Motinoms Kauno senosiose kapinėse įrengimo darbus;

- spręsti savanorio S. Sajaus sodybos Radviliškio rajono Balandiškių kaime atstatymo klausimą;

- vykdyti paskutinio likusio nepastatyto paminklo Dainavos apygardos partizanams statybą;

- atkurti kino filmo „Sibiro Madona“ pastatymo finansavimą;

- garbingai vykdyti Vyriausybės 2009 metų įspireigojimą Vilniaus Lukiškių aikštėje pastatyti paminklą visų laikų Laisvės kovotojams.

Dėl jaunimo patriotinio ugdymo Rezoliucija

Suvažiavimo delegatai pažymi, jog po ilgų derybų, ginčų ir protestų mitingų prie Švietimo ir mokslo ministerijos su Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto bei LR Premjero patarejų pagalba pavyko pasiekti teigiamų poslinkių jaunimo patriotinio ugdymo srityje. ŠMM ministras patvirtino išplėsto Lietuvos istorijos dėstymo mokyklose programą, pasirenkamą – privalomą 18 valandų „Laisvės kovų istorijos“ programą. Tampa privalomu Tremties ir rezistencijos muziejų lankymas. Mokyklos gauna daugiau modernių Laisvės kovų istorijos mokymo priemonių.

Tačiau apgailestaujame, kad programa néra privaloma visoms mokykloms, bet tik toms, kurios šią programą pasirenka. LPKTS idėmiai stebės, kaip ši programa bus vykdoma mokyklose ir darys atitinkamas išvadas.

Taip pat apgailestaujame, jog ŠMM vis dar neranda lėšų Seimo patvirtintos „Ilgalaikės pilietinio ir tautinio ugdymo programos“ vykdymui 2012 metais.

Suvažiavimo delegatus džiugina žinios, jog dalyvauti ekspedicijose „Misija Sibiras“ per šešerius metus pareiškė norą 6000 jaunuolių. Apklausų duomenimis, 60 procentų vyru ir 32 procentai moterų yra pasirengę ginklu ginti Lietuvos nepriklausomybę. Tačiau nesuprantame, kodėl tuo pat metu net 73 procentai apklaustųjų nepriklausomybę iškeistų į materialinę gerovę? Gal vis dėlto ne V. Putino atkuriamoje Rusijos imperijoje?

Suvažiavimas pakartotinai ir primygintai prašo Švietimo ir mokslo ministrą:

- 18 valandų „Laisvės kovų istorijos programą“ įteisinti kaip privalomą visoms mokykloms;

- užtikrinti „Ilgalaikės pilietinio ir tautinio ugdymo programos“ finansavimą 2012 metais.

Suvažiavimas reiškia padéką Lietuvos jaunimo organizacijų tarybai už ekspedicijų „Misija Sibiras“ organizavimą ir linki sėkmės reikšminguose jaunimo patriotinio ugdymo ir atminimo išsaugojimo darbuose.

LPKTS XIX suvažiavimas

(atkelta iš 1 psl.)

Ataskaitos patvirtintos. Taip pat patvirtinti balsavimo biuleteniai – pirminko rinkimams, LPKTS valdybos, Rezijos bei Etikos ir procedūrų komisių narių rinkimams.

Į LPKTS pirminko postą buvo pasiūlyti du kandidatai: dr. Povilas Jakučionis ir Gediminas Uogintas. Išrinktas iki šiol sėkmės reikšmingai darbavę-

sis Povilas Jakučionis. Jo vadovavimo kadencija trukės dvejus metus. LPKTS valdybos, tarybos minėtų komisių išrinktų narių sąrašus skelbiame atskirai.

Suvažiavime buvo priimtos rezoliucijos: „Dėl politinės padėties šalyje“, „Dėl istorinės atminties išsaugojimo“, „Dėl jaunimo patriotinio ugdymo“, ir kreipimasis

„Tremtinio“ inf.

LPKTS XIX suvažiavime išrinkti valdymo organai

**LPKTS pirmininkas – Povilas JA
KUČIONIS (Vilnius).**

LPKTS valdyba:

1. Algirdas Blažys (Panevėžys),
2. Vincas Bliznikas (Utena),
3. Aniceta Grikšienė (Kuršenai),
4. Juozas Yla (Kaunas),
5. Antanas Jočys (Kaunas),
6. Valerija Jokubauskienė (Šiauliai),
7. Loreta Kalnikaitė (Šilalė),
8. Birutė Kažemėkaitė (Marijampolė),
9. Antanas Lukša (Prienai),
10. Jūratė Elžbieta Marcinkevičienė (Kaunas),
11. Vytautas Mickus (Klaipėda),
12. Petras Musteikis (Vilnius),
13. Raimondas Pankevičius (Panevėžys),
14. Prima Petrylienė (Anykščiai),
15. Vytautas Raibikis (Marijampolė),
16. Juozas Stanėnas (Grigiškės),
17. Edvardas Strončikas (Vilnius),
18. Stasė Tamašauskienė (Alytus),
19. Ona Aldona Tamošaitienė (Kaunas),
20. Gediminas Uogintas (Vilnius).

Revizijos komisija:

1. Marija Juozapaitytė (Šiauliai),
2. Regina Kazlauskienė (Kaunas),
3. Stasė Malinauskienė (Vilnius),
4. Vaclovas Spraunis (Kaunas),
5. Andrius Urbelis (Alytus).

Etikos ir procedūrų komisija:

1. Bronislava Bikniuvienė (Telšiai),
2. Birutė Cibulskienė (Alytus),
3. Arimantas Dragūnevičius (Kaunas),
4. Irena Janušauskienė (Kaunas),
5. Irena Vaišnorienė (Radviliškis).

LPKTS taryba:

1. Jūratė Antulevičienė (Kaunas),
2. Klemensas Arlingevičius (Šiauliai),
3. Vanda Briedienė (Kaunas),
4. Juozas Butrimas (Vilnius),
5. Jonas Cimbolaitis (Grigiškės),
6. Algis Čeponis (Panevėžys),
7. Zenonas Čerkauskas (Klaipėda),
8. Andrius Dručkus (Obeliai),
9. Arimantas Dumčius (Kaunas),
10. Jurgis Mykolas Endziulaitis (Klaipėda),
11. Sigutė Grigaitė (Varėna),
12. Vilija Jogminienė (Kauno r.),
13. Gerimantas Kaklauskas (Anykščiai),
14. Janina Kvedarienė (Pakruojis),
15. Onutė Liutkauskienė (Alytus),
16. Vera Macienė (Šilalė),
17. Dalia Maciukevičienė (Prienai),
18. Eduardas Manovas (Šiauliai),
19. Vincė Vaidevutė Margevičienė (Kaunas),
20. Stasė Požarskienė (Marijampolė),
21. Junėlė Pūriienė (Kaunas),
22. Antanas Rašinskas (Šilalė),
23. Gvidas Rutkauskas (Kauno r.),
24. Jonas Sakelis (Kaunas),
25. Vilhelma Šopienė (Kuršenai).

Varėnos buvusių politinių kalinių ir tremtinių ansamblis „Viltis“ kartu su Varėnos kultūros centro Matuizų filialo darbuotojais paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 22-ąsias metines.

Matuizų kultūros centro direktorės Irenos Čeplikienės, organizatorės Daivos Kielenės ir daugelio kitų Matuizų žmonių iniciatyva šiame centre švenčiamos valstybinės šventės, renčiamos minėjimai. Irenos Čeplikienės, Daivos Kielenės ir kitų kultūros centro darbuotojų tikslas – suburti Matuizų bendruomenę, ištraukti iš visuomeninė veiklą vienišus žmones. Šių metų Vasario 16-osios šventė šventė kartu su Matuizų mokyklos mokiniais ir mokytojais.

Kovo 11-osios minėjimas pradėtas Tautine giesme. Renginį vedė ir įžanginė kalbą pasakė Simona Oželytė: „Tai ne tik kalendorinė šventė, bet dvasinė visų mūsų būsenai, suteikianti vilties ir tikėjimo Lietuva, jos ateitimi. Ši šventė man asmeniškai atskleidė, kas yra tikroji laisvė“. Baigusi kalbą, ji pristatė pasipuošusį tautiniai drabužiai Matuizų folkloro ansamblį „Verbena“.

Susirinkusiuosius pasveikino LPKTS Varėnos filialo pirmininkas Vytautas Kazilionis. Jis priminė, kad laisvę iškovojo Lietuvos žmonės, kurių jau daugelio nebéra tarp gyvujų. Tylos minute pagerbtai visi paaukoję gyvybę už tėvynės nepriklausomybę. Vytautas Kazilionis kalbėjo, jog

Kovo 15 dieną LPKTS Šiaulių filialo buveinėje įvyko tremties istorijos pamoka „Romuvos“ gimnazijos dešimtokams (mokytoja Elena Bičkauskienė). I susitikimą su moksleiviais buvo pakvieti: Vytenis Rimkus, dailininkas, menotyrininkas, habilituotas mokslų daktaras, profesorius, Lietuvos mokslo ir visuomenės veikėjas, Šiaulių miesto garbės pilietis, buvęs politinis kalnys ir tremtinys, ir jo sesuo Elžbieta Bagdonienė; buvusi tremtinė; Juozas Mocius, atkurtos Prisikėlimo apygardos vadas, dimisijos majoras, buvęs politinis kalnys ir tremtinys; Algirdas Šapoka,

pagrindinis jaunosios kartos uždavinys – puoselėti ir saugoti lietuvių kalbą: „Kalbame ir dainuojame lietuviškai. Deja, mūsų kalboje gausu ne tik rusiščių, bet ir vakarietiškų svetimbių, iškraipomos lietuviškos pavardės, vardai, norint iškulti Vakarams. Jei prarasime kalbą, prarasime ir Lietuvą. Mes tuo ir esame išskirtiniai, kad turime autentiškas pavardes. Mūsų kalba – viena seniausių pasaulyje. Gerbime ir mylēkime ją“.

Varėnos buvusių politinių kalinių ir tremtinių ansamblis „Viltis“, vadovaujamas Gražinos Kuodienės, dainavo tremtinių ir partizanų dainas. Žmonės šiltais plojimais dėkojo „Vilties“ ansambliečiams. Padėsinta nuosirdaus dėmesio, Gražina pasiūlė visiems dainuoti kartu, o Pranukas – taip švelniai žmonės vadina akordeonininką Praną Ulbiną – grojo nuotakinas melodijas.

Po iškilmingos dalies Irena Čeplikienė padėkojo visiems dalyviams ir perskaitė Varėnos kultūros centro direktorė Marytės Stoškutės sveikinimą. Vytautas Kazilionis pakvietė Matuizų kultūros centro darbuotojus ir gyventojus dalyvauti šių metų Birželio 14-osios – Gedulo ir Vilties dienos minėjime.

Šventė tuo nesibaigė. Vaišinomės skanėstais, pagamintais išmoningų Matuizų šeimininkų. Virgilijaus Janausko šeima suaugusius ir vaikus vė-

Šventė Matuizose

žino vežimu, traukiamu arklio, mėgstantiems jodinėti buvo pabalnotas arklys, skambėjo muzika ir dainos, salėje émė suktis šokėjų poros. Kai pasibaigus šokiui šokėjai atsisėdavo pilsečiai, Zina Bujanauskienė deklamavo Maironio, Kazio Bradūno eiles.

Baigiu savo įspūdžius apie ši minėjimą, tik kažkur giliai kirba klausimai: kur Matuizų kultūros darbuotojai semiasi entuziazmo, tvirtai tiki dirbą prasmingą darbą nešildomose, seniai neremontuotose patalpose? Matuizų kultūros centro darbuotojams Varėnos rajono savivaldybė nuomoja šį pastatą minėjimams rengti. Okur pastato šeimininkų dėmesys organizuojamiems renginiams bent jau šaltu metu laiku? Nejaugiai taip sunku nors kartą per kelerius metus atlikti kosmetinį remontą, pašildyti salę, kai susirenka žmonės? Negalima visų ūkinų rūpesčių užkrauti entuziastams. Ne Sibiras. Ne karos metas. Tokie renginiai suburia Matuizų žmones saviveiklai ir kūrybai. Kodėl tiek mažai jiems skiriama dėmesio?

Visiems Matuizų žmonėms, prisdėjusiems prie šio renginio organizavimo ir dalyvavusiems Jame, Varėnos buvusių politinių kalinių ir tremtinių ansamblis „Viltis“ nuoširdžiai dėkoja už šiltą priėmimą.

Eduardas JŪRAS

„Merkio kraštas“, 2012 m. kovo 13 d.

Su meile Lietuvai

1941 metų tremtinys, LPKTS Šiaulių apskrities koordinatorius; Onutė Gutkauskienė, buvusi politinė kalnė; Eduardas Manovas, buvęs tremtinys ir kiti. Su moksleiviais bendrovome prie kavos puodelio. Buvo rodomas tremties nuotraukos. Vytenis Rimkus apžvelgė 1941–1990 metų laikotarpį, pristatė naujai išleistą knygą „Piešiniai iš Sibiro“. Kiekvienam kalbėjusiajam sudrebėdavo balsas, kai pasakojo apie iškentėtas kančias, patyčias, tačiau visi pabrėžė: „O mokytojas mes visi norėjome“.

Mokiniai pasakojo apie savo savybes. Buvo džiugu išgirsti, kad jie nesiruošia išvykti iš Lietuvos. Persasi mintis – gal meilė Lietuvai, tėvynei, priklauso nuo mokytojo, nuo to, kaip ir kiek savo Tėvynę myli pats mokytojas...

Ačiū mokytojai Elenai Bičkauskienei, ačiū „Romuvos“ gimnazijos 10 a klasės moksleiviams. Mes mylime Lietuvą, tikime, kad ir jūs mylite Lietuvą. Tad mylēkime.

Valerija JOKUBAUSKIENĖ
Nuotrauka Eduardo Manovo

LPKTS Šiaulių filialo nariai maloniai bendravo su moksleiviais

Tauta prabilo Sajūdžio kalba

Leidykla „Baltos lankos“ išleido 440 puslapį knygą „Sajūdžio ištakų beieškant: nepaklusniųjų tinkleivikos galia“. Dvidešimt dviejų autorų straipsnius tvarkė mokslinės redaktorės Jūratė Kavaliauskaitė ir Ainė Ramonaitė. Tyrejų komandą sudarė trijų universitetų mokslininkai: politologai, istorikai, sociologai. Tyrimui atlikta per 300 interviu.

Pratarmėje rašoma: „Šios knygos sumanymas buvo brandintas ne vienerius metus, tačiau jį įgyvendinti tapo įmanoma tik susiklosčius palaikioms aplinkybėms ir sukelkus dideles tyrejų pajėgas trejus metus trukusiam tyrimo projektui „Sajūdžio fenomenas: pilietinio judėjimo tinkleivekos studija.“ Tyrejų komandoje dalyvavo netrikūnų universitetų mokslininkai – politologai, istorikai, sociologai, bet ir gausus būrys Vilniaus universiteto Tarptautinių santykų ir politikos mokslų instituto studentų, entuziastingai padėjusių rinkti medžiagą ir atlkinėjusių interviu.

Tautų atgimimo pavasaris

Pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui ir nusilpus imperinių valstybių galiai, Europos pavergtosios tautos, tarp jų ir Lietuva, atkūrė agresorių sutryptą valstybingumą, kitos Baltijos šalys: Latvija, Estija, Suomija, paskelbė pasauliui žinią apie nauju demokratinių valstybių susikūrimą. Jau buvo neįmanoma sustabdyti Europos tautų atgimimo. Visais atvejais tautinės valstybės statusas buvo būtinės, kaip teisinių pamatas, laiduojantis nevaržomą tautinės savimonės brendimą ir etninės kultūros raidą.

Per dvidešimt dvejus Nepriklausomybės metus (1918–1940) Lietuvos ekonomika, švietimas, kultūra pasiekė Vakarų Europos demokratinių valstybių lygi. Totalitarinių režimų vadeivų Stalino ir Hitlerio 1939 metų rugpjūčio 23 dienos suokabibis pradėti Antrajį pasaulinį karą ir pasidalinti Rytų Europos nepriklausomų valstybių teritorijas parodė, kad imperinė politika bus tėsiama. 1940 metų birželio 15 dieną Raudonoji armija okupavo Lietuvą, kitomis dienomis – Latviją ir Estiją.

Baltijos šalių, tarp jų ir Lietuvos, okupacija truko pusę amžiaus. Okupantas mėgino agresyvia rūsinimo politiką pridengti skylėta sovietizmo

marška. Pavergtu tautų siekis atkurti valstybingumą niekada nebuvu užgesęs.

Okupacijos pusamžis neįštrinė iš tautos atminties laisvo nepriklausomo gyvenimo pasiekimų ir nespėtų panaudoti galimybę. Kalbant apie šį demokratinės Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės periodą (1918–1940) privalu atsižvelgti į kaimynystės veiksnių. Lietuva gyvavo prašieptu nasrū apsupsta: trys ženkliai galingesni kaimynai: Lenkija, Vokietija ir Sovietų Rusija, gyvėsėsi Lietuvos žemiu.

Komunizmo utopija ir „perestrojka“

Kremlis ieškojo būdų kaip Sovietų sąjunga galėtų išbirsti iš krizės. Pseudomoksliniai paistalai apie „brandaus socializmo“ visuomenės perejimą į „komunizmo epochą“ visuotino chro- niško deficitu slygomis geriausiu atveju buvo priimami su atlaidžiu humoru. Tačiau sovietų imperijoje paskelbtoji „perestrojka“ sudarė slygas Lietuvoje išsirutulioti Sajūdžiui. Sajūdis, savo ruožtu neilgai trukęs, paskelbė vykdąs tautos valią ir siekiąs atkurti okupanto sutryptą valstybingumą.

Kovo 11-osios Aktas parodė visam pasauliui lietuvių tautos apsisprendimą nusimesti visus okupacijos pančius. Komunizmo utopijos bankrotas ir Sovietų sąjungos subyréjimas buvo dėsnings reiškiniai, iš esmės pakeitę Rytų Europos politinį žemėlapi. Baltijos šalys atkūrė valstybingumą ir tapo Europos Sąjungos ir NATO narėmis. Tai buvo ženklus ir labai reikšmingas pilietinės visuomenės laimėjimas. Lietuvos gyventojai referendumu atkūrė valstybingumą, patvirtindami demokratijos pasauly tiesą, jog valstybingumas yra aukščiausioji vertybė, o nepriklausoma demokratinė valstybė – vienintelė saugūs etninės tautos ir tautinių mažumų namai.

Pilietinės visuomenės samprata

„Pilietinės visuomenės samprata Lietuvoje per 20 metų neigavo aiškaus, apibrėžto, stabilaus turinio nei politikos praktikoje, nei intelektualiniame diskurse.“

Kovo 11-osios Akto vaidmuo šalies gyvenime vertintinas dar vienu požiūriu. Lietuvos Respublikos vadovy-

bės ir pilietinės visuomenės siekis okupacijos slygomis NKVD divizijomis užtvindytame krašte neduoti dingsties panaudoti karinę jėgą tariamu „rimties atkūrimo“ tikslu buvo įžvalgios politikos vaisius.

Teko girdėti, kad tomis įtempto nerimo dienomis i Vilniu buvo atsiųsti šeši okupacinės kariuomenės Pabaltijo apygardos generolai. Jie buvo pasirengę, gavus įsakymą, karine jėga nutildyti lietuvių siekį pasitraukti iš Sovietų sąjungos. Lietuvos Respublika niekada savo noru nebuvu atsisakius nepriklausomybės ir demokratijos laisvų.

Pusę amžiaus trukusi okupacija, genocido politika ir represijos neįštrinė iš tautos atminties nepriklausomybės laikotarpio patirties. Pilietinės visuomenės atsakomybės samprata už gimtosios šalies likimą per visą sovietinės okupacijos laikotarpį buvo gyva. Kovo 11-osios Aktas akivaizdziai patvirtino šios tiesos tikrumą.

Savaimios savuomenės sąvoka

„Siekiant iþrasminti tokią ideologinės sistemos nepalanikių ar besipriešinančių dariinių reikšmę totalitarinio režimo laikais, šioje knygoje siuloma „savaimios visuomenės sąvoka“. „Savaimus reiškia laisvas, ne priverstinis“. Savaimios visuomenės pradmenys išskristalizavo Pirmosios Lietuvos Respublikos metais. Ryškū vaidmenį tada suvaidino mokykla, Bažnyčia, kariuomenė, visuomeninės organizacijos. Sovietmečiu šio pilietinio įdirbio nepajėgė sunaikinti nei genocido politika, nei masinės represijos, nei Kremliaus pučiamą propagandą apie pavergtų tautų draugystę.

„Pagrindinė mūsų hipotezė, kurią norime patikrinti, yra tokia: Sajūdžiui atsirasti buvo reikalingi ne bet kokie, o būtent savaimios visuomenės tinklai, nes jie buvo palankiausia dirva brėsti režimo opozicijai.“

Sovietmečiu labai ryškiai išskristalizavo savaimios visuomenės pranašumai, lyginant su okupanto atnešta ir brukama utopinio komunizmo „statybos“ praktika. Nei tariamo socializmo kultūra, nei ekonomika neprilygo laisvos Lietuvos pasiekimams. Teroras ir masinės genocido akcijos (trėmimai, areštai) labai greitai atskleidė tikruosis okupanto tikslus.

Sveikiname

Garbingo 80-ojo jubiliejaus proga sveikiname buvusį Krasnojarsko kr. tremtinį Kazimierą GERDVILĮ.

Linkime geros sveikatos ir ilgų gyvenimo metų.

LPKTS Molėtų filialas

Jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname mielą Ireną Gražiną DIGRIENĘ, ilgametę LPKTS Kauno filialo valdybos narę, Kauno Centro poskyrio pirmininkę, ir linkime geros sveikatos, neblėstančios energijos, stiprybės ir daug šviešių gyvenimo metų.

LPKTS Kauno filialas

Padėka

Dėkojame paaukojusiems knygos „Tremties vaikai“ leidybai:

Eugenijai Tutlienei – 50 litų,

Juozui Maldučiui – 100 litų,

Vitai Jokubauskienei – 100 litų,

Alfonsui Auguliu – 100 litų,

Lidijai Strikienei – 200 litų,

Valerijai Maleckienei – 50 litų,

Marijai Gražinai Čekavičienei – 50 litų,

Marijonai Aldonai Jankauskienei – 100 litų.

LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša

* * *

Norimas paaukoti lėšas knygos „Tremties vaikai“ leidybai prašome pervesti į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos DNB banko sąskaitą Nr. LT86 4010 0425 0156 6754, taip pat galima aukoti LPKTS buhalterijoje, Laisvės al. 39, Kaune.

Aukotojai bus apdovanojamivardinėmis knygomis su autorių autografais „Tremtinio“ šventėje ir knygos pristatyyme.

Paralelinės visuomenės užuomazgos okupacijoje

nederamas elgesys (arba deramo elgesio stoka) rodė sistemos negebėjimą iki galo įgyvendinti savo tikslų.“

Etnokultūrinis sajūdis

„Pirmame knygos skyriuje pristatomų du skirtinių, tačiau glaudžiai susiję judėjimai – etnokultūrinis sajūdis ir bažnytinis pogrindis.“ „Etnokultūrinis sajūdis Lietuvoje ėmė formuotis maždaug 20 amžiaus septintajame dešimtmetyje ir bene aukščiausią pakilimo tašką pasiekė 1988–1992 metais. Ši sajūdij, antropologų įvardijamą kaip subkultūra, sudaro trys glaudžiai susiję dėmenys: žygeivių klubai, kraštotyrininkų romuva bei kiti kraštotyros būreliai ir nuo 1968 metų Vilniuje ir kitur pradėję kurtis folkloro ansambliai. A. Streikus nurodo tris priešinimosi režimo suvaržymams sroves: hipų subkultūrą, etnokultūrinį sajūdį ir katalikiškajį pogrindį.“

Žygeiviai siekė geriau pažinti kraštą, rūpinosi gamtosauga, istorinių paminklų išlikimu, užrašinėjo dainas, padavimus. Žygeivių tvirta nuostata – žygiuose nė lašo alkoholio veikė naujokus drausminančiai ir buvo veiksminga jaunimo auklėjimo priemonė.

(Bus daugiau)
Edmundas SIMANAITIS

Meilė Lietuvai – visam gyvenimui

Kovo 25 dieną sukanka 63 metai, kai Lietuvą sukrėtė viena masiškiausiu trėmimų bangą, kodiniu pavadinimu „Bangų mūša“ („Privoj“). Tai buvo tikra jėgos struktūrų demonstruojama psichožė, kai į vagonus nešė ir krovė ligonius, neigaliuosius, besilaikiančias moteris. Ešelonai buvo nukreipti į Irkutsko ir Krasnojarsko sritis.

Birštone gyvenanti Janina JUOZAITYTĖ-JASIULAITIENĖ gerai prisimena tas minutes ir valandas, gyvenimą tremtyje. Ji dalijasi prisiminimais apie savo šeimą, brolius ir seseris, pasakoja apie artimųjų likimus, kai 1949-ųjų kovą teko atsisveikinti su tėviške.

Juozaicių giminės šaknys – Birštone. Jos seneliai, užauginę, devynių vaikus, visus mokė darbštumo, padoraus elgesio, atjautos. Vaikų širdyse pasodinti meilės Lietuvai daigeliai išliko gajūs visą gyvenimą. Tos gausios šeimos atžala Juozas – Janinos tėvas.

Bernaudamas pas ūkininkus vaikinas išmoko ūkio darbų, visa, ko émési, atlikdavo be priekaištų. Pikantiška jo meilės istorija: tarnaudamas pas vieną ūkininką, nusižiurėjo jo dukterį Onutę ir vietoj metinio užmokesčio paprašė ūkininko leisti už jo savo dukterį. Rimtas, darbštus samdins ūkininkui patiko ir jis davė sutikimą. Onutė Stankevičiutė ir Juozas Juozaitis susituokė 1920 metais. Jiems gimė aštuoni vaikai. Užaugo septynetas – du broliai ir penkios seserys, vienas mirė. Tokioje gausioje šeimoje augo Janina Juozaitytė su seserimis ir dvieim broliais – Vytautu ir Vincu.

Nors ir gausios prieškary buvo lietuvių šeimos, tėvai vaikus stengési išleisti į mokslius, sukurti jiems lengvesnį gyvenimą. Juozaicių vyriausiajį sūnų Vincą leido į Prienų „Žiburio“ gimnaziją, ją baigęs vaikinas išstojo į Kauno universiteto Medicinos fakultetą. Čia susipažino su pasipriešinimo sovietiniam režimui kovos dalyviais, Marijo grupės partizanais. Kai 1946 metais prasidėjo masiniai pogrindininkų suémimai,

Vincas Juozaitis gaudynių išvengė ir pabėgo pas Dainavos apygardos Dzūkų rinktinės partizanus. Netrukus Vincas Juozaitis-Vyturys tapo partizanų štabo Spaudos ir propagandos skyriaus viršininku.

Įvykus išdavystei ir 1947 metais Punios šile stribams

Juozas Juozaitis, jo dukterys Onutė, Janina ir Elenutė. Gyvenimas buvo suplėytas į gabalus. Motina ir sūnus Vincas – Lukiškėse, tėvą su trimis dukterimis veža į nežinomybę. Jos vardas – Ust Ūdos gyvenvietė.

Skaudžiausias momentas

Mažeikiuose, Birštone.

Per vargus ir kančias Jasiulaičių šeima kûrėsi Birštone. Janinos mama dar buvo gyva, tad pradžioje visi glaudesi kartu, vėliau, baigusi Medicinos mokyklą, išsigijusi medicinos seselės specialybę, dirbo „Tulpės“ sanatorijoje masažuotoja. Birštone Jasiulaičių šeimą dar syki aplankė gandrų, atnešdami sūnų Arūną.

Iš didelio skausmo, nevilties ir patirtų kančių lietuvių kélési iš naujo. Šiandien, kai vyksta renginiai, minimos valstybinės šventės, juose susitikę buvę tremtiniai, politiniai kaliniai džiaugiasi, kad sugrižo iš Sibiro platibių, kad atkurtą Lietuvos nepriklausomybę, ir ne vienas, prisimės savo artimuosius, kuriems nebuvo lemta sulaukti šių dienų, pasako: kad jie galėtų pabūti čia, kartu su mumis...

Vinco Juozaičio likimas

„Jei ne mamos užsispriemas, gal Vinceliui nebūtų tekę kentę tardymu, kankiniu, lagerių siaubo, – sako jo sesuo Janina. – Studijuodamas Kaune brolis gyveno Griunvaldo gatvėje, gydytojo Matulionio bute. Pastarasis tada su šeima gyveno užsienyje. Suaktyvėjus KGB struktūrų veiklai, gydytojas kvietė Vincą vykti kartu su juo. Pats atvažiavo pas tėvus, bet mama neleido“.

Vincas Juozaitis išstojo į generolo Povilo Plechavičiaus vadovaujamos Vietinės rinktinės gretas. Jis, kaip daugelis to meto jaunuolių, negalėjo taikstyti su okupantu diktuojamomis sąlygomis, paklusti svetimai valiai. Vincas Juozaitis visa galva pasinérė į pasipriešinimo kovos sūkurius.

Po stribų apgulties Punios miške, kai buvo susprogdintas partizanų štabas, Juozaicių šeimą pasiekė melaginga žinia, esą žuvo ir Vincas. Tėvai, seserys skaudžiai išgyveno, kad Vinco kūno neatvežtų į Birštono aikštę ir neišniektintų. „Kartą, eidama miestelio gatve, pamačiau ant stulpo priklijuotą popieriaus lapą

su gyvų likusių partizanų fotografijomis. Nuplēšiau tą lapą, parsinešiau namo ir parodžiau saviškiams – Vincelis gyvas! Ten buvo ir jo nuotrauka, – prisimena sesuo Janina.

Apie Vincą Juozaitį – buvusi Dzūkų rinktinės ryšininkę Stanislavą Braziukaitytę-Matonienę:

„Pajutau tavo gerumą, mokslo dienų drauge, iš severs Janinos pasakojimų. Kaip rūpinaisi savo šeima, mylėjai žmoną, auginai dukteris. Deja, fizinės ir dvasinės jėgos buvo pažeistos... Adolfas Ramanauskas-Vanagas savo knygoje „Daugel krito sūnū“ rašo: „Štabo Spaudos ir propagandos viršininkas Vyturys – judrus, gyvų akių, padaudamas ranką malonai šypsosi. Vėliau Tau teko susitikti su „Linu“ (spėjama, kad jis išdavė partizanų slaptavietę), kai kančių draugai norėjo išdaviką nubausti, Tu tarei: „Ir kas nuo to pasikeis, juk vis tiek nebus žmonės laisvi. Gal jis kančių neištvertė“... Ir čia pasirodei humanistas, atlaidus, pilna to žodžio prasmė, išlikai žmogumi. Kas Tave išugdė? Be abejo, ano meto mokykla. Mokeisi Kauko jėzuitų, vėliau – Prienų „Žiburio“ gimnazijoje. Ir Tavo motina! Ji pirmoji įdiegė sąžiningumo, Dievo bei Tėvynės meilės jausmą.

Į Lietuvą – po 29 metų!

Iš Norilsko lagerio Vincas Juozaitis grįžo 1976 metais. Laužytas, bet nepalaužtas. „Užgyventas“ lageryje lobis – pirmos grupės invalidumas. Tačiau atsvara negandoms ir kančioms – darni šeima. Sutikęs likimo draugę Eugeniją Žiburytę, kilusią nuo Panevėžio, pakvietė kartu eiti spylgiais nuklotais erškėčių takais. Gimė dukterys – Nijolė ir Rasa, kaip ir tėvas, tapūs medikėmis.

Norėjės tiek nedaug: matyti, gyventi ir džiaugtis laisva Lietuva. Ta svajonė liko tik prisiminimuose, nes iki Laisvės ryto, 1990-ųjų kovo 11-osios, dar buvo likę dveji metai. Lietuvos patriotas, Sibiro lagerių kankinys Vincas Juozaitis-Vyturys Amžinybėn iškeliau 1988 metais. Laisvės idealai jam buvo vertingesni už žemiškas gėrybes.

Parengė Aušra ŠUOPYTĖ

Skausmu patvinės 1949-ųjų pavasaris

Ona Juozaitienė Mordovijoje

Vincas Juozaitis-Vyturys. 1947 metai

surengus pásalą, šstabas, kuriamė buvo Dzūkų rinktinės partizanai, susprogdintas. Negyvieji išvežti, o leisgviai: V. Juozaitis-Vyturys, J. Petras-Patrimpas ir A. Macevičius-Linas, suimti. Vincas Juozaitis nuteistas mirties bausme, vėliau pakeista į 25 metus lagerio ir penkerius tremties. Visa Juozaicių šeima žinojo, kas jos laukia, ir tik laikas buvo jų sajungininkas: dar dienelę kitą pagyventi Lietuvos!

Į namų išvilioti apgaule

Trėmimų laikotarpiu daugelis gyventojų, laikinai palikę namus, slapstėsi pas giminės, pažiūstamus, tikėdamiesi, kad vienąkart visa tai pasibaigs... Čekistai, pajutę tokią žmonių gudrybę, pradėjo skelbti: „Gržkite, ramiai gyvenkite, prisiregistruokite...“ Jų pažadėjai patikėjo ir Juozaicių šeima. „Mūsų namuose atliko krata, ieškojo ginklų, bet neradę vis tiek išsivedė mamą, – prisimena Janina Juozaitytė-Jasiulaitienė. – Visi supratome, jog geruoju tai nesibaigs. Jie reikalavo brolio Vytauto. Mums sakė: ateikit su broliu, paleisime mamą. Kai Vytautas pas juos nuėjo, kartu su mama buvo išvežtas į Lukiskes.“

Tą lemtinę kovo rytą tremtiniai vagone atsidūrė

visiems tremtiniams, kai nuvežus juos į tolimąjį Sibirą, vietinė valdžia kaišiojo popieriaus lapus ir liepė pasirašyti po tokiai žodžiais: „Aš nemoriu gržtai į Lietuvą, nemoriu visą laiką gyventi Sibire“. Tai buvo neregėto masto cinizmas. Lietuviai, radę laisvesnę valandėlę, rinkosi vieni pas kitus ir dainas dainuodami, malados žodžius tardami minėjotą šventą žodį Lietuva! Kaip jie galėjo pasirašyti po tokiu testu!? Kiekvienas širdyje tikėjo: gržsime į Lietuvą...

I Tėvynę gržo tik Juozaicių dukterys. Tėvas paliko šį pasaulį 1952 metais. Jo palaikus 1989 metais vaikai parvezė į Lietuvą, palaidojo Prienų kapinėse.

O gyvenimas teka

Sibire Janina Juozaitytė ištakėjo už lietuvių tremtinio Alekso Jasiulaičio. Čia gimė dukrelė Gražina, teikusi tėvams džiaugsmo ir vilčių. Į Lietuvą Jasiulaičiai gržo 1958 metais, kai čia dar jokio politinio klimato atšilimo nėsiautė. Gržo be teisės gyventi Lietuvoje. Bet ar galėjo lieťuvis be Lietuvos?! Juk nė vienos tremtinys, politinis kalinių nebuvó kosmopolitas. Lietuvui – ne tas pats, kur gyventi: Penzoje, Smolenske ar Orenburge... Jis turi kilmės šaknis, giminės ryšį ir nori gyventi Varniuose,

Prasmingas susitikimas

Kovo 7 dieną Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje lankėsi Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos valdybos pirmmininkas, dimisijos kapitonas Antanas Lukša ir atkurtos Lietuvos kariuomenės pirmasis karo kapelionas, atsargos majoras kunigas Alfonsas Bulotas. Šie garbingi svečiai kapitono Arūno Alonderio iniciatyva buvo pakvieti dalyvauti susitikime su antro kurso kariūnais, tėsiančiais Lyderio ugdymo programą. Tądien iš paskaitų ciklo apie asmenybų biografijas kariūnai parengė pristatymą apie Vytauto Didžiojo universiteto architektūros specialybės absolventą ir darbuotoją, sovietų okupacijos metais tapusį Tauro apygardos Birutės rinktinės kūrėju, Lietuvos laisvės kovos sajūdžio įgaliotiniu užsieniui, partizanų majorą Juozą Lukšą. Kariūnų seminario ir susitikimo su svečiais tikslas buvo kuo daugiau sužinoti apie legendinio Lietuvos Laisvės kovotojo gyvenimą, aplinką, subrandinusią jo asmenybę.

Pratybų metu buvo kalbama apie Juozo Lukšos asmenybės bruožus, šeimą, išsilavinimą, tarnybą, gyvenimą užsienyje bei partizanavimo laikotarpį Lietuvoje, apdovanojimus. Kariūnai nuoširdžiai diskutavo, aktyviai nagrinėjo iškeltus klausimus, problemas. Labai įdomios ir vertingos informacijos pateiktė Juozo Lukšos brolis Antanas – buvęs Tauro apygardos partizanas Arūnas bei kunigas Alfonsas Bulotas. Svečių, praėjusio istorijos laikotarpio liudininkų, pasakojimai ir patarimai leido išsamiau išnagrinėti ir įsigilinti į nagrinėtą Lietuvos ginkluotosios rezistencijos laikotarpį, pajusti paiaukojimo Tėvynei prasmę.

Po seminaro antrakursiai kariūnai, Lyderio ugdymo grupės instruktoriai bei svečiai apsilankė akademijos ramovėje, įsimžino prie Juozo Lukšos portreto.

„Kariūno“ redakcinės kolegijos narys kariūnas Edgaras DABOLINŠAS paprasė keleto antrakursių šia tema pasidalyti savo mintimis.

Kariūnas Jonas AVERKA: „Kokia stipri turi būti meilė Tėvynei, kad net būdamas toli nuo jos ir ten jausdamais lyg „rojuje“, grįztumei į „pragarą“ ginti jos laisvės! Apie tai diskutavome per bene pačias geriausias lyderio ugdymo pratybas – seminarą „Juozo Lukšos-Daumanto biografijos lyginamoji analizė“. Apie žmogų, partizaninio karo metais išsiųsta į

Prancūziją ir ten baigusį žvalgą mokyklą, kuris, užuot bėges nuo sovietų okupantų persekojimo, grįžo į Lietuvą jos laisvės ginti.

Seminaras buvo ypatingas ir dėl to, kad mes patys pasirinkome šią asmenybę aptarti. Be to, tame dalyvavo par-

Sužinoti, kaip viskas vyko iš tikrujų. Labiausiai man patiko Antano Lukšos palinkėjimas mums ir visam Kariūnų batalionui – kad visada turėtumėme švarią sąžinę, niekada nenuviltume Lietuvos.“

Kariūnas Paulius KAUSYLAS: „Kalbant apie Juozą

mas dar labai jaunas. Juozas Lukša labai mylėjo Tėvynę ir troško jos laisvės. Dėl to jis galėjo paaukoti viską – ir paaukojo...“

Kariūnas Marius DZENCEVIČIUS: „Šio seminaro metu pasijutome esą artimi – taip buvo jauku, paprasta

Po šio susitikimo, manau, taip bus pusė metų ar ilgiau. Svarbiausia, jog tada suvoki, kad mūsų kasdieniai sunkumai yra niekis, palyginti su tuo, ką patyrė Lietuvos partizanai.“

Kariūnas Marius SINKEVIČIUS: „Šis seminaras visą auditoriją tarsi nukėlė į tuos laikus, kai tauta kovojo dėl nepriklausomybės. Atmosfe-

Seminaro dalyviai su kunigu Alfonsu Bulota ir buvusiu partizanu Antanu Lukša

Nuotraukos K. Dijoko

Lyderio ugdymo grupės instruktoriai Diliūnas su svečiais

tizano Juozo Lukšos-Daumanto brolis, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos valdybos pirmininkas, buvęs partizanas Arūnas, dimisijos kapitonas Antanas Lukša ir buvęs Lietuvos kariuomenės vyriausias kapelionas, dimisijos majoras, monsinjoras Alfonsas Bulotas.

Mane nustebino išties didelis kurso draugų susidomėjimas. Gal ir ne kiekvienas išdrįso svečiams pateikti klausimą, bet visi atidžiai klausėsi jų atsiminimą, samprotavimą. Manau, tai puikus įrodymas, kad bet koks darbas, inicijuotas pačių kariūnų, sekasi geriau ir mokyti tada kur kas maloniu.

Dar ilgai negalėjau šio seminaro pamiršti. Tai, kas, manau, ir yra tikroji istorija, galėjau išgirsti iš pirmų lūpų.

Lukšą-Daumantą iškyla tikro karininko paveikslas. O kas gi yra karininkas? Karininkas – tai visapusė asmenybė. Jis gali ir mūvėdamas baltomis pirštinėmis pakviesi šokti merginą, ir prireikus šliaužti per purvą, šalti miškuose. Būtent toks ir buvo Juozas Lukša: jis paliko žmoną Prancūzijoje ir grįžo į Lietuvą kovoti dėl jos laisvės. Iš „rojaus“ grįžo į „pragarą“.

Karininkas – ne profesija, tai – gyvenimo būdas. Ne išsilavinimo rodiklis, o asmeninių savybių rinkinys. Juozas Lukša-Daumantas buvo architektas, jis nebaigė jokios karo mokyklos, bet buvo pats tikriausias karininkas. Nuo mažų dienų jam buvo diegiamas patriotišumas, todėl neuostabu, kad į rezistenciją judėjimą jis įsisitraukė būda-

bendrauti, mus siejo brolybės ir patriotiškumo jausmas. Gal dėl to, kad į jį buvo pakviesi du mums labai brangūs svečiai – dimisijos kapitonas Antanas Lukša, partizano Juozo Lukšos-Daumanto brolis, ir monsinjoras dimisijos majoras Alfonsas Bulotas?

Beveik kiekvieną kariūnų pristatymą jie trumpai pakomentuodavo. Ypač įsiminė šis Antano Lukšos pasakojimas: „Priesaika... Mano broliui buvo svarbiausia kario priesaičia. Ir jis buvo pasakės savo žmonai: „Tu – mano antroji meilė, pirmoji yra Lietuva.“

Aprašyti viską, ką tada sužinojome ir ką kalbėjome asmeniškai su Antanu Lukša, tikriausiai būtų nekorektiška ir netikslina, tačiau reikėtų pažymėti, kad jis labai sudomino mūsų kariūnus. Kita vertus, kaip galima nesusidomėti tokia asmenybe? Juk tai ne tas pats, kas skaityti vadovėli, – čia bylojo „gyva“ istorija ir, kaip sakoma, iš pirmio šaltinio.

Seminaras baigėsi bendradaina „Partizanų būrys“ ir bendra nuotrauka su svečiais ramovėje.

Dažniausiai po gerų lyderio ugdymo pratybų ar po kitos pavykusio, įdomaus renginio, kaip mes sakome, „padidėja motyvacija“, tačiau tai tėsiasi maždaug savaitę, dvi.

ra, kurią šukūrėme, privertė kiekvieną pajusti, kokia didelė yra laisvės kaina ir kaip atakliai partizanai dėl jos kovojo. Ramybės nedavė minčių: ar šių laikų „tévynės patriotai“ pasielgtų taip, kaip pa-sielgė Juozas, kuris iš „rojaus“ – gražiosios Prancūzijos – grįžo į „pragarą“ – okupuotą Lietuvą, savo gimtinę. „Priesaika“, „racionalumas“, „ižvalgumas“ – tai žodžiai, nuolat skambėję seminare. Tai žodžiai, padėję partizanams kovoti, ištverti sunkumus.

Juozas Lukša man asmeniškai – tikro Lietuvos patrioto pavyzdys. Jis savo patriotiškumą įrodė ne žodžiais, o darbais.

Garbingi svečiai: buvęs partizanas Antanas Lukša ir monsinjoras Alfonsas Bulotas, papasakojo įdomių faktų apie Daumantą, to meto partizanus, jų kovą ir niekšus, išdavusius partizanų slėptuvės. Klausant šių žmonių pasakojimų iškilo ir sąžinės klausimas: kodėl tie „niekšai lietuvių“ tapo partizanų išdavikais? Juk partizanai kovojo dėl savo krašto laisvės...

Dabar galime tik spėlioti, kodėl tokį atsirado, tačiau neatmetu, kad pinigai šiemems žmonėms buvo svarbiau už tévynę ir laisvę. Visa tai privertė ne vieną susimąstyti.“

„Tremtinio“ inf.

2012 m. kovo 23 d.

Tremtinys

Nr. 11 (985)

7

Jonas Malutis

1927–2012

Gimė Mikoliškių kaime, Pakruojo rajone, ūkininkų šeimoje. Mokėsi Linkuvos gimnazijoje. 1943 metų vasarą pusbrolio Vytauto Dikšos sodybą apsupę saugumiečiai įmetė granatą į kambarį, kuriame miegojo Jonas ir Vytautas. Vytautas neteko abiejų kojų, o Jonui buvo sužeistos kojos ir ranka. Patriotiškai nusiteikę gimnazistai sumanė leisti pogrindinį laikraštį „Nepavergtos mintys“. Jonas gerai piešė, todėl buvo pakviestas tą laikraštuką apipavidalinti. Išleidę laikraštuką mokiniai buvo suimi.

Siaulių karo tribunolas Joną nuteisė 10 metų lagerio ir 5 metams tremties. Kalėjo Archangelsko srities Volsko lageryje. 1950 metais perkeltas į Irkutsko srities Vichariovkos lagerį. Iš lagerio paleistas po

10 metų išvyko į tremtį pasėtus, 1948 metų birželį ištremtas į Krasnojarsko krašto Mansko rajono Verch Bazaikos miškų pramonės ūkio Korbiko gyvenvietę.

Su dideliu džiaugsmu Joną sutiko tėvai, sesuo Birutė, broliai Kęstutis ir Juozas. Kadangi Jonas buvo gabus menui, čia gyvenė tremtiniai jo paprašė, kad padirbtų švč. Marijos statulą. Ši švč. Marijos statula buvo pastatyta 1956 metais Korbiko lietuvių kapinėse. Prie jos lietuviai atlikdavo religines apeigas, tai buvo šventa vieta šeimoje šalyje.

Vėliau Jonui buvo leista išvykti į Krasnojarską. Ten gyvendamas susipažino su to paties likimo drauge Rimute Baškauskaitė. Sukūrė šeimą, užaugino dukterį Tauriją. Kadangi į Lietuvą gržtai neleido, 1982 metais apsigyveno

Pro memoria

Kalininrado srityje, Sovetske. Tik 1992 metais gržo į Lietuvą, į Ukmergę. Visainesenai į Lietuvą buvo sugrąžinta ir jo sukurta statula Madona – švč. Marijos skulptūra.

Palaidotas Ukmergės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukterį, seserį, brolių ir jų šeimas.

LPKTS Joniškio filialas

ILSĒKITĖS RAMYBĖJE

Ona Mažeikaitė-Krevnevičienė-Daukšienė 1916–2012

Gimė Skirptiškės k. Gudelių valsč. Marijampolės aps. Augo didelėje šeimoje. Jų sodyboje įrengtoje slėptuvėje slaptėsi Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. partizanai. Radus slėptuvę, 1949 m. Ona su vyru Leonu, jos motina ir dvi seserys buvo suimti ir nuteisti. Kalėjo Kazachijoje – Karagandoje, Balchašo, Aktaso lageriuose. Ona augino dvi dukteris ir sunūnus. Nuteisus tėvus, vaikams teko sunki dalia. 1954 m. Ona išeista į tremtį Karagandoje. Grįžusios į Lietuvą laukė nelengvas gyvenimas. Ištekėjo antrą kartą už buvusio politinio kalinio Bronislavo Daukšos.

Palaidota Kauno Romainių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame seserų šeimas ir artimuosius.

LPKS Kauno skyrius,
LPKTS Kauno filialas

Palmira Pudžemytė-Žansytienė 1933–2012

Gimė Alkupio kaime, religingoje, darbščių ūkininkų šeimoje. Turėjo tris brolius ir dvi seseris. Brolis Alfonsas pasitraukė pas partizanus. Palmirą su tėvais ištrėmė į Irkutsko sr. Bratsko mst. Teko dirbtį miško kirtimo ir plukdymo darbus. 1957 m. gržo į Lietuvą, apsigyveno pas seserį Geniotą k., Šilalės r. Vėliau, įsigiję su seneliais bendrą pastogę, apsigyveno buvusioje savo tėviškėje. Užaugino tris dukteris ir sunūnus, sulaukė vaikaičių.

Palaidota Šilalės parapijos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus, vaikaičius, gimines ir artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

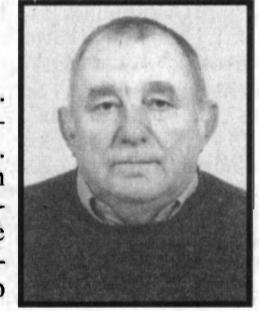
Romas Šliažas 1940–2012

Gimė Šimkūnų k., Joniškio r. 1948 m. visa šeima už partizaninę veiklą buvo ištremta į Sibirą, Krasnojarsko kr. 1950 m. mirė mama. Tėtis pateko į kalėjimą, ten praleido 8 metus. 1953 m. vaikai, tetos padedami, gržo į Lietuvą. Lietuvoje baigė mokyklą, Romas tarnavo sovietinėje armijoje. Grįžęs baigė vairuotojų kursus ir nuo 1962 m. iki pensijos dirbo vairuotoju.

Palaidotas Šiaulių Ginkūnų kapinių tremtinių sektoriuje.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Šiaulių filialas

Stefanija Krilavičienė 1921–2012

Gimė Kaišiadorių r. Vyras Bronislavas – Didžiosios Kovos apygardos partizanas Liepa, Karagandos lagerių politinis kalinas. Norėdama išvengti persekiojimų, Stefanija slapstėsi pas giminę Širvintų rajone, tačiau saugumas ją susėkę. Išeista į lagerio, su vyru susitiko tremtyje Krasnojarsko kr. Jeniseisko r. Krivliako gyvenvietėje. Sūnus Eugenijus buvo likęs Lietuvoje. Baigęs pradinę mokyklą pats atvyko pas tėvus į Sibirą. Deja, žuvo – nuskendo Angaroje, gelbėdamas skėstantį. Tremtyje Stefanija susilaikė dukters Elvyros. Grįžusi į Lietuvą šeima gyveno Kaišiadorių rajone.

Palaidota Kaišiadorių r. Rusių kapinėse.

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujus "Laisvės kovų archyvo" numerius galite įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Laisvės al. 39, Kaune.

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB
"Rinkos aikštė", Josvainių g. 41,
Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai.

S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I J O S
R Ė M I M O
F O N D A S

Kaina 1,75 Lt

Tiražas 3030. Užs. Nr.

Pilietykumo olimpiada

Olimpiados dalyviai

durinės mokyklos. Jos mokytojas – Alfredas Milaknis. Trečiosios vienos nugalėtojas – Mindaugas Kalnikas iš Ginkūnų pagrindinės mokyklos, ruošė mokytoja Alina Šivicaitė. Olimpiadoje visi dalyvavę mokiniai buvo apdovanoti knygomis trem-

Skelbimai

Kovo 24 d. (šeštadienį) 11 val. Kauno įgulos karininkų ramovėje (Mickevičiaus g. 19) įvyks LLKS atkurtos Tauro apygardos visuotinis susirinkimas.

Susirinkime prašome dalyvauti visus Tauro apygardos karius savanorius ir Laisvės kovų dalyvius. Galėsite sumokėti nario mokestį. Negalintieji dalyvauti praneškite apygardos vadui tel. (8 343) 55 388 arba į štabą tel. (8 37) 775 904.

Kovo 30 d. (penktadienį) 11 val. Kaišiadorių savivaldybės salėje (II aukštė) įvyks Didžiosios Kovos apygardos rinkiminis ataskaitinis susirinkimas. Malonai kviečiame dalyvauti karius savanorius, ryšininkus, Laisvės kovų dalyvius.

Balandžio 15 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto Jūrų technikos fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) įvyks Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ataskaitinis susirinkimas – konferencija. Turėkite nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokestį ir užsisakyti „Tremtinį“.

Kviečiame aktyviai dalyvauti.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB "SEB" bankas.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Rasa Duobaitė-Bumbuliene

Mūsų adresas: Laisvės al. 39;

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB

"Rinkos aikštė", Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Offsetinė spauda 2 sp. lankai.

Lietuvos TV

Pirmadienis, kovo 26 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“ (k.). 10.00 Stilius (k.). 11.00 Tarp Rytų ir Vakarų. 12.00 Trembita. 12.15 Klaušimėlis.lt. 12.30 Sveikinimų koncertas (k.). 14.50 Žinios. 15.10 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Meilės skonis“. Ser. 17.05 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“. Ser. 19.45 Vieša paslaptis. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Dienos tema. 21.30 „Perdozavimas. Dar viena finansų krizės banga“. Dok.f. 2010. JAV. Pertr.- 22.10 „Perlas“. 22.45 „Garsiausios pasaulio kapinės. 11 d. Niujorko Vudlono kapinės“ (k.). 23.15 Žinios. 23.30 „Senis“ (k.).

Antradienis, kovo 27 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“ (k.). 10.00 „Komisaras Reksas“ (k.). 11.00 Ant svarstyklų. 12.00 Vilniaus albumas. 12.15 „Perdozavimas. Dar viena finansų krizės banga“ (k.). 13.15 „Garsiausios pasaulio kapinės. 11 d. Niujorko Vudlono kapinės“ (k.). 13.45 Pulsas (k.). 14.15 Vieša paslaptis (k.). 14.50 Žinios. 15.10 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Meilės skonis“. Ser. 17.05 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“. Ser. 19.45 Ypatingas atvejis. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Dienos tema. 21.30 Europos vidury. 22.10 „Perlas“. 22.15 Pinigų karta. 23.15 Žinios. 23.30 „Senis“ (k.).

Trečiadienis, kovo 28 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“ (k.). 10.00 „Komisaras Reksas“ (k.). 11.00 Toks gyvenimas su Z.Kelmickai te. 12.00 Rusų gatvė. 12.15 Duokim garo (k.). 14.15 Ypatingas atvejis (k.). 14.50 Žinios. 15.10 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Meilės skonis“. Ser. 17.05 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“. Ser. 19.45 Krašto spalvos. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Teisė žinoti. 22.10 „Perlas“. 22.15 „Lyderiai“. 23.15 Žinios. 23.30 „Senis“ (k.).

Ketvirtadienis, kovo 29 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“ (k.). 10.00 „Komisaras Reksas“ (k.). 11.00 Forumas. 12.00 Menora. 12.15 Poptėt su A.Čekuoliu (k.). 12.45 Europos vidury (k.). 13.20 Pinigų karta (k.). 14.15 Krašto spalvos (k.). 14.50 Žinios. 15.10 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Meilės skonis“. Ser. 17.05 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“. Ser. 19.45 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Mūsų dienos - kaip šventė. Pertr.- 22.10 „Perlas“. 22.45 Kelias į UEFA EURO 2012. 23.15 Žinios. 23.30 „Senis“ (k.).

Penktadienis, kovo 30 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“ (k.). 10.00 „Komisaras Reksas“ (k.). 11.00 Akiračiai. 12.00 Vilniaus sąsiuvinis. 12.15 Mūsų dienos - kaip šventė (k.). 13.45 Bėdų turgus (k.). 14.50 Žinios. 15.10 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Meilės skonis“. Ser. 17.05 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Duokim garo! Pertr.- 22.10 „Perlas“. 23.15 Kine kaip kine. 23.45 „Markizas ir pie menaitė“. 1978. Melodr.

Šeštadienis, kovo 31 d.

7.40 Nacionalinė paieškų tarnyba (k.). 8.15 Kelias. 8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Animacija. 10.30 Pulsas. 11.00 Ryto sūktinis su Z.Kelmickaite. 12.00 Durys atsidaro. 12.30 „Muziejų saugykļų paslaptys“. Dok. 13.00 „Garsiausios pasaulio kapinės. 12 d. Toronto Maunt Plezanto kapinės“. Dok. 13.30 Pasaulio panorama. 14.00 „Dainų dainelė 2012“. 16.00 Žinios. 16.10 Sveikinimų koncertas. 18.30 „Frosto prisiletimas“. Ser. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Auksiniai scenos kryžiai. Apdovanojimų ieteikimas. 23.30 „Ten, kur pinigai“. Drama. 2000. JAV.

Sekmadienis, balandžio 1 d.

7.30 Ryto sūktinis su Z.Kelmickaite (k.). 8.30 Kaimo akademija. 9.00 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 Verbų sekmdienis. Šv. Mišių transliacija. 12.00 „Ekologiskiausiai pasaulio namai“. Dok. 12.30 „Piligrimystės vietas Lietuvoje“. Dok.f. 13.30 „Puaro. Žmogžudystės Rytų eksprese“. Ser. 15.30 Šventadienio mintys. 16.00 Žinios. 16.10 Poptėt su A.Čekuoliu. 16.45 Ižvalgos. 17.15 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 17.45 Septynios Kauno dienos. 18.30 Stilius. 19.30 Bėdų turgus. 20.30 Panorama. 20.45 Savaitė. 21.15 „Tapti žvaigždė“. Drama. 2009. JAV. 23.15 „Muziejų saugykļų paslaptys“ (k.). 23.50 „Garsiausios pasaulio kapinės. 12 d. Toronto Maunt Plezanto kapinės“ (k.).

Televizijos programa

kovo 26 – balandžio 1 d.

TV3

Pirmadienis

6.40 Teleparuočių. 6.55 Animacija. 7.55 „Svotai“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.05 Ką manai? 11.00 „Flukas“. JAV, 1995, filmas šeimai. 12.45 Juokingiausi Amerikos namų vaizdeliai. 13.10 Animacija. 15.40 „Likimo galia“. Ser. 16.40 „Meilės triumfas“. Ser. 17.40 Pabandom iš naujo. 18.35 Susitikime virtuvėje. 18.45 Žinios. 19.10 „Naisių vasara“. Ser. 19.40 Prieš srovę. 20.30 Baimės akys. 21.00 „Vyno kelias“. Ser. 21.35 Žinios. 22.00 „Nusivylusios namų šeimininkės“. Ser. 23.00 „Terjerai“. Ser. 0.00 „Vilko bilietas“. Ser. 1.00 „Sveto lygintojai“. Ser.

Antradienis

6.40 Teleparuočių. 6.55 Animacija. 7.55 „Svotai“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.05 Pabandom iš naujo. 11.00 Sava Jonių sodai. 12.00 Gyvenimas yra gražus. 12.35 Be komentarų. 13.10 Animacija. 15.40 „Likimo galia“. Ser. 16.40 „Meilės triumfas“. Ser. 17.40 Pabandom iš naujo. 18.35 Susitikime virtuvėje. 18.45 Žinios. 19.10 „Naisių vasara“. Ser. 19.40 Prieš srovę. 20.30 Baimės akys. 21.00 „Vyno kelias“. Ser. 21.35 Vakaro Žinios. 22.00 „Pabégimo karaliai“. Ser. 23.00 „Terjerai“. Ser. 0.00 „Vilko bilietas“. Ser. 1.00 „Sveto lygintojai“. Ser.

Trečiadienis

6.40 Teleparuočių. 6.55 Animacija. 7.55 „Svotai“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.05 Ką manai? 11.00 Kodėl? 11.50 Paskutinė instancija. 12.35 Žvaigždė policininkas. 13.10 Animacija. 15.40 „Likimo galia“. Ser. 16.40 „Meilės triumfas“. Ser. 17.40 Pabandom iš naujo. 18.35 Susitikime virtuvėje. 18.45 Žinios. 19.10 „Naisių vasara“. Ser. 19.40 Akistata. 20.30 Be komentarų. 21.00 „Vyno kelias“. Ser. 21.35 Vakaro Žinios. 22.00 Vikingų loto. 22.05 „Melo teorija“. Ser. 23.05 „Geri vyrukai“. Ser. 0.05 „Vilko bilietas“. Ser. 1.00 „Kalejimo bėgliai“. Ser.

Ketvirtadienis

6.40 Teleparuočių. 6.55 Animacija. 7.55 „Svotai“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.05 Ką manai? 11.00 Akistata. 11.50 Prieš srovę. 12.35 Baimės akys. 13.10 Animacija. 15.40 „Likimo galia“. Ser. 16.40 „Meilės triumfas“. Ser. 17.40 Pabandom iš naujo. 18.35 Susitikime virtuvėje. 18.45 Žinios. 19.10 „Naisių vasara“. Ser. 19.40 Pasakutinė instancija. 20.30 Žvaigždė policininkas. 21.00 „Vyno kelias“. Ser. 21.35 Žinios. 22.00 „Gyvenimas“. Ser. 23.00 „Geri vyrukai“. Ser. 0.00 „Vilko bilietas“. Ser. 1.00 „Kalejimo bėgliai“. Ser.

Penktadienis

6.40 Teleparuočių. 6.55 Animacija. 7.55 „Svotai“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.05 Ką manai? 11.00 Chorų karai. 14.10 Animacija. 15.40 „Likimo galia“. Ser. 16.40 „Meilės triumfas“. Ser. 17.40 Pabandom iš naujo. 18.35 Susitikime virtuvėje. 18.45 Žinios. 19.10 „Spaiderviku kronikos“. JAV, 2008, fant. nuot. f. 21.00 „Marlis ir aš“. JAV, 2008, f. 23.20 „Van Vailderis. Pirmi metai kolėdžė“. JAV, 2009, f. 1.25 „Hanibalas: pradžia“. D.Britanija, 2007, trileris.

Šeštadienis

6.45 Teleparuočių. 7.00 Animacija. 8.30 „Moderni šeima“. Ser. 9.00 Keturkūjis šou. 09.30 Mamyčių klubas. 10.00 „Robinsonas Kruzas“. Ser. 11.00 „Skaučių vadovas“. JAV, 2010, f. 12.40 „Alionos ir Jeriomos nuotykiai“. Anim.f. 14.40 „Edvardas Žirkliarankis“. JAV, 1990, fant. 16.10 Juokingiausi Amerikos namų vaizdeliai. 16.40 „Aiškiaregys“. Ser. 17.40 Sportuok su žvaigždė. 18.45 Žinios. 19.00 Šokir lieknėk. 21.40 „Kazanova“. JAV, 2005, drama. 23.50 „Generolo duktė“. JAV, 1999, drama. 2.05 „Beždžionės žudikė“. Tailandas, 2007, trileris.

Sekmadienis

6.45 Teleparuočių. 7.00 Animacija. 8.30 „Moderni šeima“. Ser. 9.00 Sveikas žmogus. 10.00 Sava Jonių sodai. 11.00 „Rūonis“. Australija, 2000, nuot.f. 12.50 „Nauji Alionos ir Jeriomos nuotykiai“. Anim.f. 14.20 „Tik desertai“. JAV, 2004, f. 16.10 Juokingiausi Amerikos namų vaizdeliai. 16.40 „Aiškiaregys“. Ser. 17.40 Susitikime virtuvėje. 18.45 Žinios. 19.00 Savaitės komentarių. 19.30 Stebulkų šalis. 21.00 „Devyni jardai“. JAV, 2000, krim. 23.05 „Magruberis“. JAV, 2010, f. 0.50 „Van Vailde“. Pirmi metai kolėdžė“. JAV, 2009, f.

Baltijos TV

Pirmadienis

6.30 Televisorius. 7.00 Žinios (k.). 7.25 Savaitės kriminalai (k.). 8.00 „Lietuvos žinių tyrimas“ (k.). 9.00 „Šeštadienio rytas“ (k.). 10.00 „Margoša“. Ser. 11.00 „Be namų negerais: naujas gyvenimas“. Ser. 11.30 „Skanus pokalbis“ (k.). 12.30 „Nebylus šauksmas“ (k.). 13.30 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 14.30 „Pragaro virtuvė“. 15.30 „Amerikos talentai“. 16.30 „Muchtaras sugrižimas“. Ser. 17.30 „Auksarankiai“. Ser. 18.30 „Galileo: norintiems žinoti“. 19.00 „Užkalnio 5“. 20.00 Žinios. 20.25 „Milijonieriai“. Ser. 21.00 „Mentai“. Ser. 23.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 0.00 „Galileo“ (k.). 0.30 „Tauro ragas“ (k.). 1.00 „Bamba“ (S).

Antradienis

6.30 Televisorius. 7.00 Žinios (k.). 7.25 „Tylos riba“ (k.). 8.00 „Skanus pokalbis“ (k.). 9.00 „Sekmadienio rytas“ (k.). 10.00 „Margoša“. Ser. 11.00 „Be namų negerais: naujas gyvenimas“. Ser. 11.30 „Gyvenimo spalvos“ (k.). 12.30 Žmogus prieš gamtą: Gamtos delikatesai (k.). 13.30 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 14.30 „Pragaro virtuvė“. 15.30 „Amerikos talentai“. 16.30 „Muchtaras sugrižimas“. Ser. 17.30 „Milijonieriai“ (k.). 18.00 Žinios. 18.25 „Galileo“. 19.00 „Lietuvos žinių tyrimas“. 20.00 Žinios. 20.25 „Nerealai“. 21.00 „Pagrindinis įtariamasis“. Ser. 22.00 „Nenugalimas 3: išpirkimas“ (k.). 0.00 „Galileo“ (k.). 0.30 „Autofanai“ (k.). 1.00 „Bamba“ (S).

Trečiadienis

6.30 Televisorius. 7.00 Žinios (k.). 7.25 „Auksarankiai“ (k.). 8.00 „Gyvenimo spalvos“ (k.). 9.00 „Užkalnio 5“ (k.). 9.00 „Lietuvos žinių tyrimas“ (k.). 10.00 „Prajuokink mane“ (k.). 12.30 Plėšrūnai: Pavojingi susitikimai. Elektrinis ungurys (k.). 13.30 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 14.30 „Pragaro virtuvė“. 15.30 „Amerikos talentai“. 16.30 „Muchtaras sugrižimas“. Ser. 17.30 „Tilos riba“ (k.). 18.00 Žinios. 18.25 „Galileo“. 18.55 „Sąmokslo teorija“. 19.50 Nacionalinė loterie „10 milijonų“. 20.00 Žinios. 20.25 „Žmogžudystės - tai mano darbas, mielojo“. Komedija. 2009. Vokietija. 22.30 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 23.30 „Galileo“ (k.). 0.00 „Statybų TV“ (k.). 0.30 „Sveikatos kodas“. 1.30 „Bamba“ (S).

Penktadienis

6.30 Televisorius. 7.00 Žinios (k.). 7.25 „Milijonieriai“ (k.). 8.00 „Prajuokink mane“ (k.). 9.00 „Sąmokslo teorija“ (k.). 10.00 „Margoša“. Ser. 11.00 „Be namų negerais: naujas gyvenimas“. Ser. 11.30 „Mentai“ (k.). 12.30 „Ekstrasensai prieš nusikalstelius“ (k.). 13.30 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 14.30 „Pragaro virtuvė“. 15.30 „Amerikos talentai“. 16.30 „Muchtaras sugrižimas“. Ser. 17.30 „Nerealai“ (k.). 18.00 Žinios. 18.25 „Galileo“. 18.55 „Sąmokslo akimirkos“. 19.00 „Amerikos talentai VI“. 20.00 Žinios. 20.25 „Vykrutai“. Rom. Komediya. 2011. Rusija. 22.25 Amerikietiškos imtynės. 23.25 „Snaiperis“. Veiksmo f. 2009. Honkongas. 1.05 „Bamba“ (S).